



ДРАГАН ПОПОСКИ — ДАДА



ДРАГАН ПОПОСКИ — ДАДА
DRAGAN POPOSKI — DADA

УМЕТНИЧКА ГАЛЕРИЈА — СКОПЈЕ
ART GALLERY — SKOPJE
17. V — 2. VI 1973

Би можело ли да се рече дека скулптурата на Драган Попоски-Дада е „реалистична“? Да, ако веднаш потоа се додаде дека нејзиниот реализам е од лирска природа. На сличен начин фолклорот ги пресоздава во шари и апстрактни игри нештата што безмалку секој час се пред нашите очи: билките, животните, човечките фигури. Преточени низ филтерот на ликовната симболика тие честопати одвај се познаваат; нивното значење станува далеку поопшто одошто на почетокот можело да се претпостави. Се разбира дека Дада како модерен уметник кој веќе ја поминал фазата на колебање и стравопочит, се однесува кон него на мошне небрежен начин. Би можело да се рече дека тој се обидува да создаде еден нов фолклор, пред се свој а со надеж дека тој можеби во иднина ќе стане општ. Оттаму впечатокот дека неговиот избор дошол мошне пречистено: место многу билки, животни, симболични фигури, тој се определил за една — тутунот. Редиците, низите, слоевите што се растегаат, целата таа листна тектоника станала голема лирска можност низ која може да се темели и да се изградува светот.

Па сепак можеме ли да бидеме наивни па да поверуваме дека тутунот, а не нешто повеќе, е целта на Драган Попоски-Дада. Навистина тој е роден и израснат во Прилеп, гледал како се работи тутунот и како дете самиот работел на него. Веќе реков дека Дада е модерен скулптор. Ќе додадам дека тој ја има и итрината на модерниот скулптор. Од изкуството што го имал, од допирот на тие билни елиптични плочи што се нижат, редат, што се растегаат и се вртат растегајќи се, тој изваекол една пластична подука: можеби и светот се пласти и се витка низ истиот ритам, приврзан на редот а чувствителен на притисокот. Оттука па натаму можностите изгледаат речиси неисцрпни.

Скулптурите на Дада, овие што тој ги изложува сега но што лесно и очигледно ја продолжуваат нишката на поранешните, создадени се од мноштво слични елементи што се држат на еден заеднички рбет. Тие личат на единки што се наврени на една оска или спротивно на една маса засечена и назабена со оштри и енергични засечувања во неа. Така тие стасале до својата динамична рамнотежа. Кога деликатно измерените маси се редат вертикално една врз друга, тие се на границата меѓу стабилитетот и принудата, создавајќи кај нас мошне нежно чувство на соработка со нивната сетапна состојба. По својата природа посигурна, хоризонталата Дада ја црта со темпераментно назабена силуэта. Постои понатаму еден ритам, можеби најдрагоцен во овој период а секако највозбудливиот, во кој што каменот добива неочекувани и речиси невозможни кривини низ дисковите што се вртат на начин што им е својствен на стоногите и сличните прстенесто создадени бубачки. На сличен начин некои стари народи ја замислуваа изградбата на космосот.

Зошто токму мермерот во последните скулптури на Дада? Тој покажа дека во ползувањето на дрвото има одлично искуство. Од листовидни дрвени плочи видовме минатиот пат како направи тантели што и на графички план создаваат пречистена оптика. За сето тоа каменот е многу помалу податлив. Верувам дека токму тука е и коренот на изборот. Мермерот што тој сега до крај го обработува „уништувајќи“ му ја природната рапавост и неподатливост, ги поништува и асоцијациите на почетниот повод, на листот, на никотинот, на пламината, на „реализмот“ — отварајќи му можност на ритамот и на динамиката да ја повлечат својата пречистена нишка. Да ја покажат својата музичка природа. Зашто, конечно, Дада е можеби „реалист“ но на начин на кој што е таква музиката.

Глигор Чемерски

ДРАГАН ПОПОСКИ — ДАДА

Роден 1933 во Прилеп. Академија за ликовна уметност и постдипломски студии завршил 1964 во Белград.

Самостојни изложби:

1965 и 1969 — Скопје, 1969 — Единбург, цртежи.

Групи изложби:

- 1963 — Прилеп — Мермерен симпозијум.
- 1964 — Октомвриски салон — Београд.
- 1965 — 1972 на изложбите во земјата и странство на ДЛУМ.
- 1967 — Скопје — Современа македонска скулптура — млада генерација.
- 1967 — Скопје — Современи македонски уметници — актуелни тенденции.
- 1967 — Скопје — Современа македонска скулптура.
- 1968 — Скопје — „Наше минато“.
- 1968 — Александрија, Египет — VII меѓународно биенале.
- 1969 — Аранѓеловац — мермерен симпозиум.
- 1969 — Скопје — „25 години на АСНОМ“.
- 1969 — Ферара, Италија — Современа македонска уметност.
- 1970 — Скопје — Моето сакано дело.
- 1970 — Загреб — Изложба на СЛУЈ.
- 1971 — Прилеп — Меѓународно студио за дрво.
- 1972 — Романија — Современа македонска уметност.
- 1972 — Оронско, Полска — Меѓународен симпозиум во мермер.

Награди:

- 1963 — Прилеп — I награда за споменик на „Жена борец“.
- 1967 — Скопје — I награда за релјеф на аеродромот Петровец крај Скопје.
- 1968 — Скопје — II награда за скулптура на изложбата „Наше минато“.
- 1969 — Скопје — Откупна награда за споменик на Илинденското востание во Крушево.
- 1969 — Скопје — I награда за биста на Мито Хаџи Василев — Јасмин.
- 1970 — Скопје — I награда за релјеф во домот на ЈНА во Скопје.
- 1972 — Скопје — II награда за скулптура на изложбата „Наше минато“.

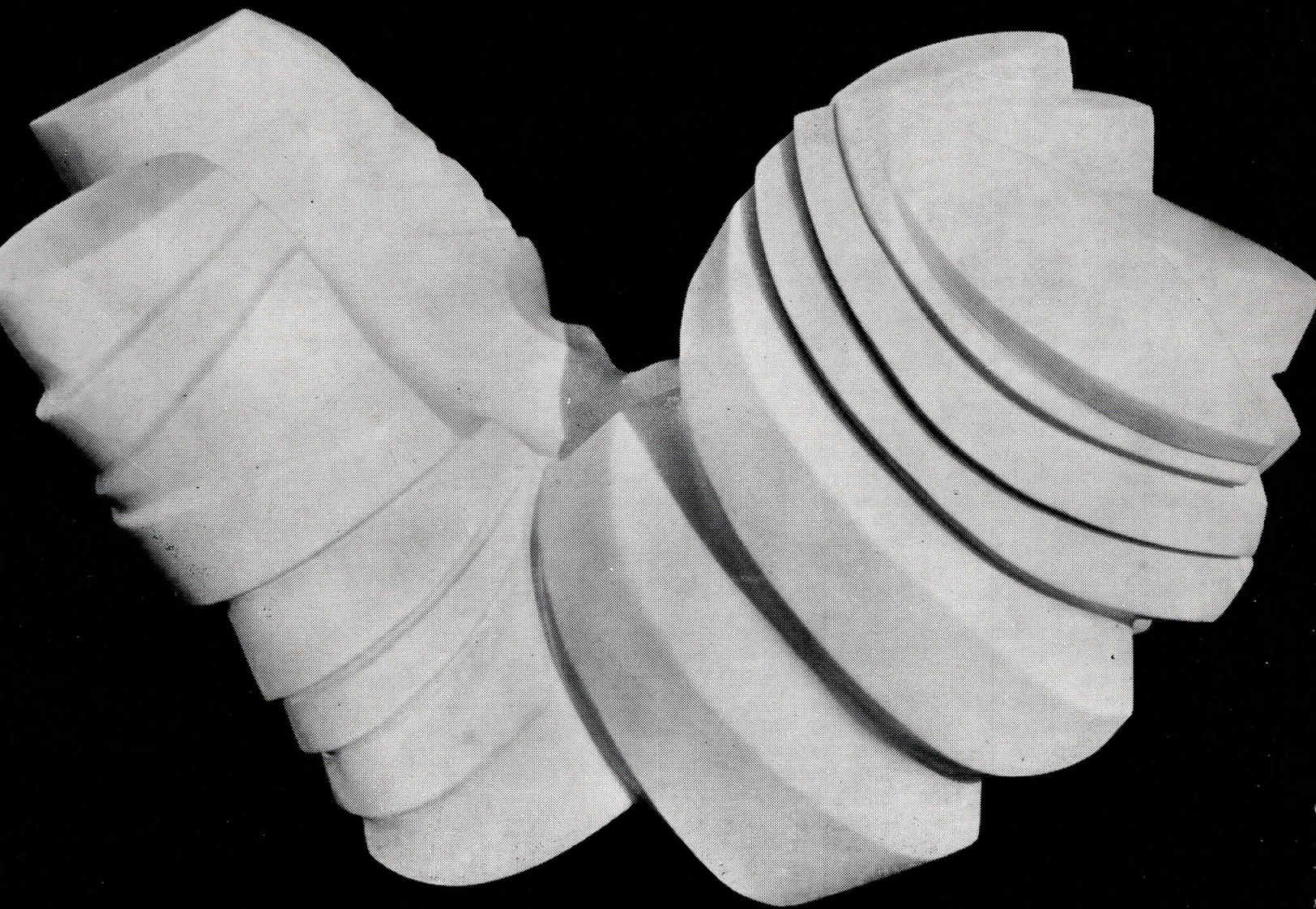
Адреса: ул. 929, бр. 9, Тафталице, Скопје. тел. 52-182.

1. СПРОТИВНИ ФОРМИ OPPOSED FORMS	МЕРМЕР MARBLE	32 X 47 X 18	1972
2. ПТИЦА — АПСТРАКЦИЈА BIRDLIKE ABSTRACT	МЕРМЕР MARBLE	39 X 17 X 11	1972
3. РИТАМ RHYTHM	МЕРМЕР MARBLE	51 X 20 X 20	1972
4. ХОРИЗОНТАЛА HORIZONTAL	МЕРМЕР MARBLE	26 X 61 X 12	1972
5. РАСТЕЖ ВО ВЕРТИКАЛА VERTICAL GROWTH	МЕРМЕР MARBLE	46 X 11 X 8	1972
6. РТЕЊЕ SPROUTING	МЕРМЕР MARBLE	46 X 20 X 12	1973
7. ВЕРТИКАЛНА СКУЛПТУРА VERTICAL SCULPTURE	МЕРМЕР MARBLE	84 X 20 X 20	1972
8. КЛАСИЧНА ФОРМА CLASSICAL FORM	МЕРМЕР MARBLE	27 X 30 X 40	1972
9. ПЛОД FRUIT	МЕРМЕР MARBLE	47 X 40 X 12	1973
10. ГРАНИТНА СКУЛПТУРА GRANITE SCULPTURE		44 X 47 X 16	1972
11. СТУДИЈА ЗА РЕЛЈЕФ STUDY FOR A RELIEF	МЕРМЕР MARBLE	40 X 35 X 10	1972
12. ФОРМА FORM	МЕРМЕР MARBLE	33 X 41 X 14	1972
13. СКУЛПТУРА — СЕКАЧ ADZE SCULPTURE	МЕРМЕР MARBLE	28 X 34 X 14	1972
14. ЗАБЧЕСТА ФИГУРА TOOTHED SCULPTURE	МЕРМЕР MARBLE	38 X 15 X 8	1973
15. БРАНОВИТА ВЕРТИКАЛА WAVELIKE VERTICAL	МЕРМЕР MARBLE	78 X 15 X 8	1973
16. ВЕРТИКАЛНА ВАРИЈАЦИЈА VERTICAL VARIATION	МЕРМЕР MARBLE	80 X 13 X 11	1973
17. АРХИТЕКТОНИКА ARCHITECTONIC	МЕРМЕР MARBLE	54 X 16 X 8	1973
18. ГЛАГОЛИЦА-ФРАГМЕНТ GLAGOLITHIC FRAGMENT	МЕРМЕР MARBLE	26 X 19 X 6	1972
19. ДВОДЕЛНА СКУЛПТУРА SCULPTURE IN TWO PARTS	МЕРМЕР MARBLE	50 X 31 X 8	1973
20. ПОЛУКРУЖНА ФОРМА SEMI-CIRCULAR FORM	МЕРМЕР MARBLE	34 X 47 X 8	1973
21. МАСИВНА СКУЛПТУРА MASSIVE SCULPTURE	МЕРМЕР MARBLE	15 X 38 X 14	1973

ЦРТЕЖИ
DRAWINGS

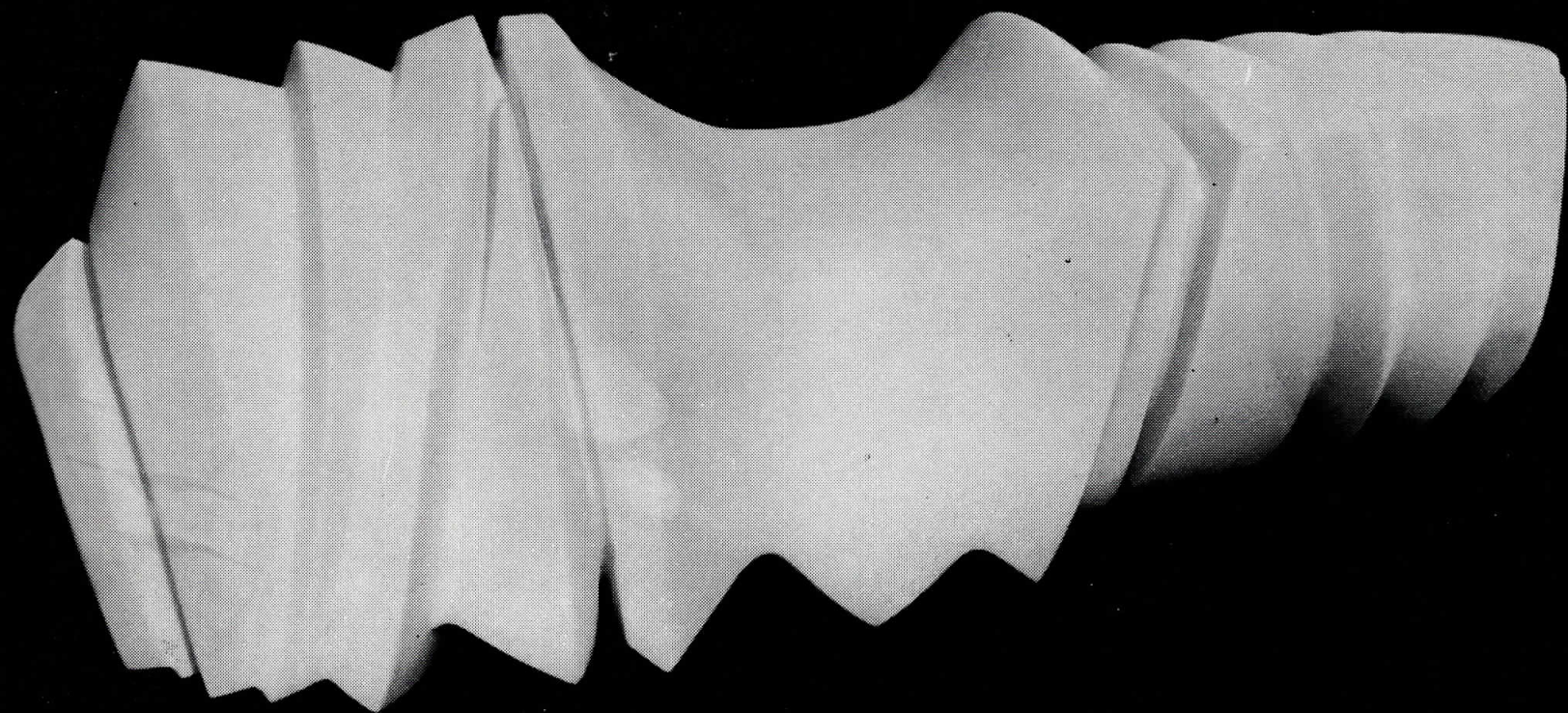
ФЛОМАСТЕР
FLOMASTER

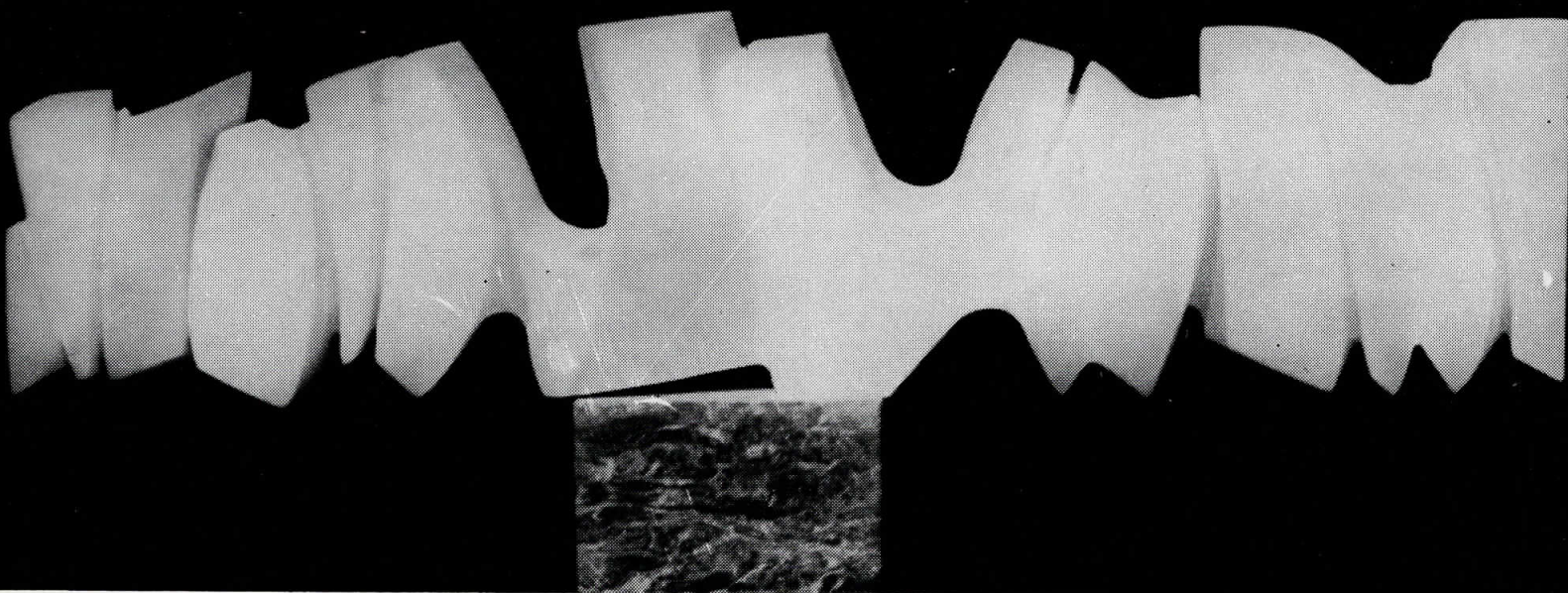
50 X 70

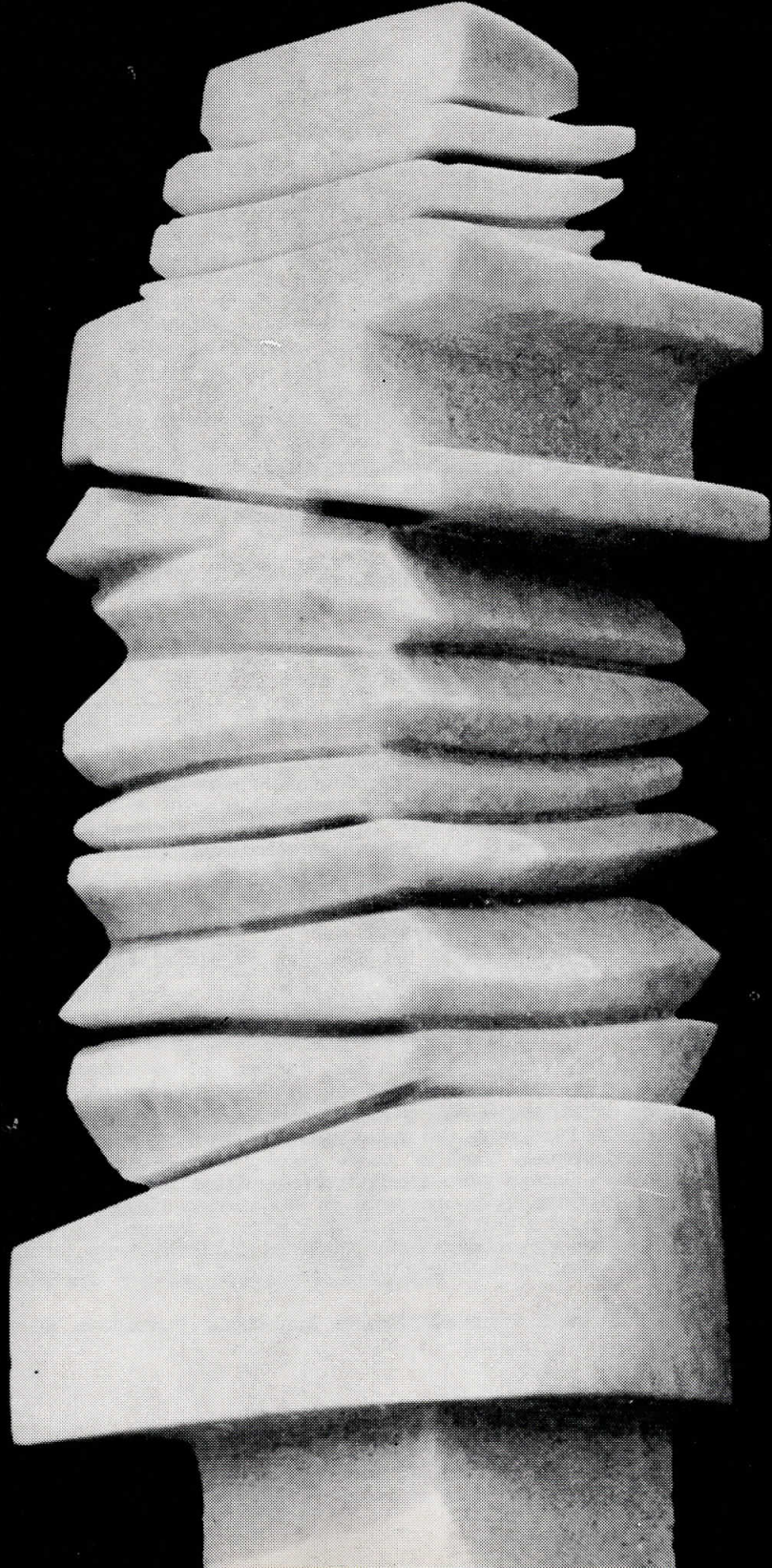












DRAGAN POPOSKI — DADA

Born in 1933 in Prilep. Completed undergraduate and post-graduate studies in 1964 at the Academy of Fine Arts in Belgrade.

One-man Exhibitions:

1965 and 1969 — Skopje. 1969 — Edinburgh, drawings.

Group Exhibitions:

- 1963 — Prilep — Marble Symposium.
- 1964 — October Saloon — Belgrade.
- 1965 — 1972 has taken part in the exhibitions at home and abroad of the Macedonian Society of Fine Artists.
- 1967 — Skopje — Contemporary Macedonian Sculpture: the Younger Generation.
- 1967 — Skopje — Contemporary Macedonian Artists: Current Trends.
- 1967 — Skopje — Contemporary Macedonian Sculpture.
- 1968 — Skopje — »Our Past«.
- 1968 — Alexandria, Egypt — Seventh International Biennale.
- 1969 — Arandjelovac — Marble Symposium.
- 1969 — Skopje — Twenty-five Years of ASNOM.
- 1969 — Ferrara, Italy — Contemporary Macedonian Art.
- 1970 — Skopje — My Favourite Work.
- 1970 — Zagreb — Exhibition of the Yugoslav Society of Fine Artists.
- 1971 — Prilep — International Studio in Wood.
- 1972 — Rumania — Contemporary Macedonian Art.
- 1972 — Oronsko, Poland — International Marble Symposium.

Awards:

- 1963 — Prilep — First prize for a monument to the Woman Warrior.
- 1967 — Skopje — First prize for metal relief in the Terminal Building of Petrovec Airport, Skopje.
- 1968 — Skopje — Second prize for sculpture at the exhibition Our Past.
- 1969 — Purchase prize for a memorial to the Ilinden Uprising in Kruševo.
- 1969 — First prize for a bust of Mito Hadži Vasilev — Jasmin.
- 1970 — First prize for relief in the Yugoslav People's Army Centre in Skopje.
- 1972 — Second prize for sculpture at the exhibition Our Past in Skopje.

Address: ul. 929, br. 9. Taftalidže, Skopje, Macedonia, Yugoslavia. tel 52182.

Could one say that Dragan Poposki-Dada's sculpture is »realistic«? Yes; immediately afterwards one adds that its realism is of a lyrical nature. In a similar way folklore transforms into patterns and an abstract play those things which are in front of our very eyes all the time: plants, animals and human figures. Filtered through an artistic symbolism, they are often scarcely recognisable; their significance becomes much more universal than could have initially been supposed. Of course Dada, as a modern sculptor who has already gone through the phase of hesitation and awe, deals with this in an extremely carefree way. One could say that he is endeavouring to create a new folklore, one above all his own, in the hope that it might become universal. Hence we have the impression that his choice has come about in an extremely refined way: instead of many plants, animals or symbolic figures he has opted for one thing — tobacco. The rows, the strings, the layers which are stretched out, all that leafy tectonics has become a great lyrical possibility on which the world may be based and built.

Nevertheless we could be naive enough to believe that tobacco and nothing more than that is Dragan Poposki Dada's aim. It is true that he was born and brought up in Prilep, and saw the working of the tobacco, working with it himself as a child. I have already said that Dada is a modern sculptor. I will add to this that he also possesses the craft of the modern sculptor. From his own experience, from his contact with those elliptical plant forms which are strung together, lined up in rows and stretched and turn as they are stretched he has extracted a plastic message: perhaps the world itself is being piled up and twisted in the same rhythm, linked to order and sensitive to pressure. From this point forwards the possibilities are virtually inexhaustible.

Dada's sculpture which is now being exhibited but which with complete ease and very obviously continues the thread of his previous work, is created from a large number of similar elements which cling to a common backbone. They resemble units which are ringed on an axle, or a mass chopped up and indented with sharp and energetic incisions into it. Thus they have attained their dynamic balance. When delicately weighed masses are lined up vertically one on top of the other they are on the border between stability and compulsion, creating in us extremely tender feelings of cooperation with their present state. By nature more secure Dada's horizontals are drawn with a temperamentally indented silhouette. There still exists a certain rhythm, perhaps the most valuable in this period and most certainly the most exciting in which the stone takes on unexpected and almost impossible curves through the discs which turn in a way that is characteristic of centipedes and similar ringed insects. In such a way some of the ancient peoples envisaged the construction of the Universe.

Why, then, do we find marble used in Dada's latest sculpture? He has shown that he has excellent experience in the use of wood. We saw last time how from leafshaped wooden discs he made lace which taken graphically also create refined optics. For all this stone is much less suitable. I believe that precisely here is the root of his choice. The marble which he here has worked on exhaustively »destroying« its natural roughness and unsuitability, destroys also the associations of the initial impulse — the leaf, the nicotine, the mountain, the »realism« — opening up new possibilities for the rhythm and dynamics to draw out their refined thread. To show their musical nature. Therefore, finally, Dada is perhaps a »realist«, but in a way that music is also realistic.

Gligor ĆEMERSKI

